

آفات و بیماری‌های گیاهی

جلد ۷۹، شماره ۱، شهریور ۱۳۹۰

گزارش کوتاه علمی

گزارش زنبور پارازیتوئید (*Entedon thomsonianus* (Hym.: Eulophidae) از ایران.

مهندس مجتبی رجیبی^۱، دکتر سید مسعود مجدزاده^۱، دکتر حسینعلی لطفعلی‌زاده^{۲*}؛ گروه زیست‌شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران؛^۱ بخش تحقیقات گیاه‌پزشکی، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی آذربایجان شرقی، ایران.^۲ مسئول مکاتبات: lotfalizadeh2001@yahoo.com*

در میان زنبورهای متعلق به بالاخانواده‌ی Chalcidoidea که اخیراً از استان کرمان جمع‌آوری شده‌اند، یک جفت زنبور پارازیتوئید نر و ماده از خانواده‌ی Eulophidae و زیرخانواده‌ی Entedoninae مشاهده شد. در این زیرخانواده، جنس *Entedon* از جنس‌های بزرگ به‌شمار می‌آید ولی تنها دوگونه‌ی *Entedon biroi* Erdös (3) و *E. ergias* Walker (1) از ایران گزارش شده است. گونه اخیر تحت عنوان *E. leucogramma* در برخی منابع از ایران گزارش شده است که امروزه به عنوان مترادف (Synonym) هم در نظر گرفته می‌شوند.

این نمونه‌ها در تاریخ ۸۷/۰۲/۲ از محوطه‌ی باغ کشاورزی دانشگاه شهید باهنر کرمان جمع‌آوری شده است. نمونه‌ها پس از طی مراحل آماده‌سازی روی کارت‌های مخصوص چسبانده شده و توسط نگارنده‌ی سوم تحت عنوان *Entedon thomsonianus* Erdös, 1944 شناسایی گردید. این گونه به گروه گونه‌ای *sparetus* تعلق دارد (2). گونه‌های متعلق به جنس *Entedon* همگی پارازیتوئید داخلی سخت‌بالپوشان (Coleoptera) گیاهخوار هستند و گونه‌ی فوق برای نخستین بار به عنوان پارازیتوئید سخت‌بالپوشان خانواده‌های Buprestidae و Curculionidae از کشور مجارستان توصیف شده است. این گونه از کشورهای آذربایجان، آلمان، اسپانیا، اکراین، بلغارستان، ترکیه، ترکمنستان، فرانسه، گرجستان، روسیه، مقدونیه و یونان گزارش شده است (4) و این گزارش محدودده‌ی پراکنش آن را تا ایران نیز گسترش می‌دهد. برخی از مشخصات مورفولوژیکی مهم این گونه که امکان تفکیک آن را از سایر گونه‌ها فراهم می‌نماید عبارتند از: فاقد شیار پیشانی، ساق پای جلو دارای یک نوار کم رنگ

طولی در بخش جلویی، حاشیه جلویی کلیپئوس صاف، ران پا بلند و باریک، حاشیه‌ی انتهایی بال جلو فاقد ریشک، شاخک جنس نر دارای فونیکول ۳ بندی و گرز انتهایی ۲ بندی.

New record of *Entedon thomsonianus* (Hym.: Eulophidae) from Iran. Eng. M. Rajabi¹, Dr. S. M. Madjzadeh¹ and Dr. H. Lotfalizadeh^{2*}. Department of Biology, Faculty of Sciences, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran¹; Department of Plant Protection, Tabriz Agricultural Research Center, Iran². Corresponding author: lotfalizadeh2001@yahoo.com*.

Within the recently collected chalcidoid wasps from Kerman Province, we found a male and a female of eulophids belonging to the subfamily Entedoninae. In this subfamily, the genus *Entedon* is a large genus, but only two species *Entedon biroi* Erdős (3) and *E. ergias* Walker (1) have been reported from Iran. The second species has been reported from Iran under *E. leucogramma* (synonym of *E. ergias*). These small wasps were collected on April 21, 2008 at agricultural garden of Shahid Bahonar University of Kerman. Specimens were mounted on point cards. Identification was made by third author as *Entedon thomsonianus* Erdős, 1944. This species belongs to the *sparetus*-group (2).

The species belong to the genus *Entedon* develop as endoparasitoids of phytophagous Coleoptera. *Entedon thomsonianus* was described from Hungary where it had been found parasitizing the Buprestidae and Curculionidae. This species also occurs in Azerbaijan, Bulgaria, France, Georgia, Germany, Greece, Macedonia, Romania, Russia, Spain, Turkey, Turkmenistan and Ukraine (4). This new report extends distribution range of the species to Iran. Some morphological characters of *E. thomsonianus* that can help to separate it from other closely allied species are: without front sulcus, fore tibiae with one pale frontal longitudinal stripe, anterior margin of clypeus truncate, slender femura, apical margin of fore wing bare, male antennal funicle 3-segmented and clava 2-segmented.

References: (1) Z. BOUČEK and R. R. ASKEW, Index of Entomophagous Insects. (Eds. Delucchi, V.; Remaudière, G.) 3: 260pp., 1968; (2) M. W. R. de V. GRAHAM, Trans. R. Ent. Soc. Lond. 123(3): 33-358, 1971; (3) A. GUMOVSKY, Revision of the Annales Historico-Naturales Musei Nationalis Hungarici 91: 174., 1999; (4) J. S. NOYES, 2010. Universal Chalcidoidea Database–World Wide Web electronic publication, <http://www.nhm.ac.uk/entomology/chalcidoids/index.html>, 20 July 2010.